

Kohtulahendite kogumik

Kohtuasi C-337/13

Almos Agrárkülkereskedelmi Kft
versus

Nemzeti Adó- és Vámhivatal Közép-magyarországi Regionális Adó Főigazgatósága

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Kúria)

Eelotsusetaotlus — Ühine käibemaksusüsteem — Direktiiv 2006/112/EÜ — Artikkel 90 — Maksustatava väärtuse vähendamine — Liikmesriikide kohustuste ulatus — Vahetu õigusmõju

Kokkuvõte – Euroopa Kohtu otsus (seitsmes koda), 15. mai 2014

1. *Maksualaste õigusaktide ühtlustamine — Ühine käibemaksusüsteem — Maksustatav väärtus — Vähendamine tühistamise, taganemise, ülesütlemise või hinna alandamise korral — Siseriiklikud õigusnormid, mis ei näe ette vähendamist hinna mittetasumise korral — Lubatavus — Tingimused — Hinna osalise või täieliku mittetasumise korral ette nähtud erandi kohaldamine liikmesriigis*

(Nõukogu direktiiv 2006/112, artikli 90 lõiked 1 ja 2)

2. *Maksualaste õigusaktide ühtlustamine — Ühine käibemaksusüsteem — Maksustatav väärtus — Direktiivi 2006/112 artikli 90 lõige 1 — Vähendamine tühistamise, taganemise, ülesütlemise või hinna alandamise korral — Vahetu õigusmõju*

(Nõukogu direktiiv 2006/112, artikli 90 lõige 1)

3. *Maksualaste õigusaktide ühtlustamine — Ühine käibemaksusüsteem — Maksustatav summa — Vähendamine tühistamise, taganemise, ülesütlemise või hinna alandamise korral — Siseriiklikud õigusnormid, mille kohaselt sõltub vähendamine teatavatest formaalsustest — Lubatavus — Tingimused — Proportsionaalsus*

(Nõukogu direktiiv 2006/112, artikli 90 lõige 1 ja artikkel 273)

1. Direktiivi 2006/112, mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi, artikli 90 sätteid tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus siseriiklik säte, mis ei näe ette käibemaksuga maksustatava väärtuse vähendamist hinna mittetasumise korral, kui kohaldatakse selle artikli lõikes 2 sätestatud erandit. Samas peavad selles sättes olema loetletud kõik muud olukorrad, millistel direktiivi artikli 90 lõike 1 kohaselt jääb maksukohustuslasel pärast tehingu tegemist tasu täielikult või osaliselt saamata – viimati nimetatud asjaolu tuleb kontrollida siseriiklikul kohtul.

Artikli 90 lõige 1 on selle direktiivi aluspõhimõtte väljendus, mille kohaselt koosneb maksustatav väärtus tegelikult saadud tasust ning millest tuleneb, et maksuhaldur ei saa käibemaksuna koguda suuremat summat, kui maksukohustuslane sai.

Samas lubab selle artikli lõige 2 teha liikmesriikidel tehingu hinna täieliku või osalise mittetasumise korral eelmainitud sättest erandi. Seetõttu tuleb antud sätet käsitada kui liikmesriigi poolt talle nimetatud artikliga antud erandi kasutamise õiguse tagajärge.

Kui ostuhinna täielik või osaline mittetasumine toimub ilma, et leping oleks üles öeldud või see oleks tühistatud, jääb kokku lepitud hinna eest vastutavaks ostja, ja müüjale, kuigi ta ei ole enam omanik, jääb endiselt õigus saada tasu, mida ta võib välja nõuda kohtus. Kuna ei saa välistada võimalust, et selline võlg jääbki tasumata, oli liidu seadusandja eesmärk jätta iga liikmesriigi otsustada, kas ostuhinna mittetasumine, mis iseenesest erinevalt lepingu ülesütlemisest või selle tühistamisest ei ennista pooltele nende algset olukorda, annab õiguse vähendada maksustatavat väärtust vastavalt tema kehtestatud tingimustele, või ei ole selline vähendamine antud olukorras lubatud.

(vt punktid 22–25, 28 ja resolutsiooni punkt 1)

2. Maksukohustuslased võivad siseriiklikes kohtutes riigi vastu tugineda direktiivi 2006/112, mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi, artikli 90 lõikele 1, et saada õigus vähendada käibemaksuga maksustatavat väärtust.

Eraõiguslikud isikud võivad kõigil juhtudel, kui direktiivi sätted on nende sätete sisu silmas pidades tingimusteta ja piisavalt täpsed, neile siseriiklikus kohtus riigi vastu tugineda nii juhul, kui viimane on jätnud direktiivi siseriiklikku õigusesse ettenähtud tähtajal üle võtmata, kui ka juhul, kui direktiiv on üle võetud ebaõigesti.

Liidu õigusnorm on tingimusteta siis, kui selles sätestatud kohustus ei ole seotud ühegi tingimusega ja selle rakendamine või mõju ei ole seatud sõltuvusse ühegi õigusakti vastuvõtmisest liidu institutsioonide või liikmesriikide poolt.

Kuigi see artikkel jätab liikmesriikidele direktiivi rakendamiseks vajalike meetmete vastuvõtmisel teatava kaalutlusruumi, ei muuda see asjaolu siiski täpset ja tingimusteta olemust, mis iseloomustab kõnealuse artikliga ette nähtud kohustust lubada artiklis märgitud juhtudel maksustatava väärtuse vähendamist Järelikult vastab see artikkel vahetu õigusmõju tekkeks vajalikele tingimustele.

(vt punktid 31, 32, 34, 40 ja resolutsiooni punkt 2)

3. Kuigi liikmesriigid võivad ette näha, et maksustatava väärtuse vähendamise õigus sõltub teatavate formaalsuste täitmisest, mis võimaldavad põhjendada eelkõige seda, et maksukohustuslasel jääb pärast tehingu tegemist selle eest tasu osaliselt või täielikult lõplikult saamata ning et see maksukohustuslane võib tugineda ühele direktiivi 2006/112, mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi, artikli 90 lõikes 1 nimetatud olukordadest, ei või võetud meetmed minna kaugemale sellest, mis on selliseks tõendamiseks vajalik – viimati nimetatud asjaolu tuleb kontrollida siseriiklikul kohtul.

Arvestades asjaolu, et väljaspool artikli 90 lõikes 1 ning artiklis 273 sätestatud piire ei ole nendes sätetes täpsustatud tingimusi ega kohustusi, mida liikmesriigid võivad ette näha, siis tuleb tõdeda, et nende sätetega antakse liikmesriikidele kaalutlusruum eeskätt seoses formaalsustega, mida peavad nende riikide maksuhalduri juures täitma maksukohustuslased maksustatava väärtuse vähendamiseks.

Samas võivad meetmed, millega hoitakse ära maksudest kõrvalehoidumist või maksustamise vältimist, üldjuhul kalduda käibemaksuga maksustatava väärtuse järgimisest kõrvale üksnes piirides, mis on rangelt vajalik selle konkreetse eesmärgi saavutamiseks. Need meetmed peavad võimalikult vähe mõjutama direktiivis 2006/112 sätestatud eesmärgi ja põhimõtteid ning seega ei tohi nende meetmete kasutamine seada kahtluse alla käibemaksu neutraalsust.

(vt punktid 37, 38, 40 ja resolutsiooni punkt 2)